

گونه شناسی کالبدی بام شیبدار در معماری بومی مازندران

یوکابد اختیاری امیری^{1*}، علی اصغرزاده²،

1- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه آزاد اسلامی نور،

Yucca.ekhtiari@gmail.com

2- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس، Ali.asgharzadeh@iauc.ac.ir

چکیده

سرعت تغییرات در بافت بومی شهرها، ما را در رویارویی با نحوه نگرش و چگونگی برخورد با آن قرار می‌دهد. صرف نظر از برشمردن جنبه‌های مثبت یا منفی تحولات کالبدی، لزوم ثبت و ضبط گونه‌های عناصر معماری بومی مسجل می‌باشد. بام شیبدار به عنوان عنصری شاخص در بناهای شهرهای مازندران، نقشی پررنگ در چهره بافت بومی شهری دارد. چالش اساسی در این رویارویی این است که آیا بام‌های شیبدار این منطقه از نظر ساختار کالبدی قابلیت دسته‌بندی و گونه‌شناسی را داراست. در این نوشتار بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای به بررسی بام شیبدار در این محدوده اقدام گردید. همچنین طبق مطالعات میدانی گسترده، با ثبت عکس به معرفی عوامل تشکیل دهنده ساختار کالبدی گونه‌های موجود بام شیبدار در بافت معماری مازندران پرداخته شد و سه عامل میزان شیب بام، جنس پوشش بام و نوع شیب بندی بام، در ساخت کالبد بام شیبدار موثر دانسته شد.

واژه‌های کلیدی: بام شیبدار، معماری بومی، معماری مازندران، گونه‌شناسی

1- مقدمه

در دهه‌های اخیر بافت شهرها، به خصوص آنهایی که دارای قدمتی می‌باشند، دچار تغییرات فیزیکی زیادی شده است که گاه منجر به دگرگونی بافت بومی شهر بوده است. گذر زمان ورود تکنولوژی به عرصه‌های مختلف زندگی، تغییرات نظام اجتماعی و تحولات فرهنگی، دگرگونی‌هایی را در کالبد شهرها به وجود آورده است. آنچه در این میان دغدغه‌ی ذهنی برای کثیری از علاقه‌مندان معماری است، چگونگی حفظ آثار معماری بومی و ثبت آن به عنوان نمودی از فرهنگ است، به گونه‌ای که بتوان از آن به عنوان مبدا پژوهش تحولات معماری استفاده نمود.

از آنجاییکه گونه‌شناسی یکی از ابتدایی‌ترین گامهای پژوهش علمی محسوب می‌شود و همچنین بام به عنوان عنصری شاخص در معماری بناها و علی‌الخصوص در معماری بومی مازندران می‌باشد، لذا شناخت گونه‌های بام شیبدار در بافت شهرهای مازندران می‌تواند گامی مهم در شناخت معماری بومی مازندران باشد. در این پژوهش ضمن بررسی بام‌های شیبدار مازندران، به جمع‌آوری و ثبت تصویری تعدادی از بام‌های